

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Аудіовізуального мистецтва та заочного навчання	Рівень вищої освіти	Перший (освітньо-професійний)
Кафедра	Візуальних практик	Рік навчання	2 (ФВП)
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Обовязкова
Спеціальність	021 Аудіовізуального мистецтва та виробництва	Семестри	4

Композиція та освітлення в АВМ

Семестр 4 (весна 2022)

Викладач	ЗАЙЦЕВ Павло Валентинович
E-mail	hudpromloft.ksada@gmail.com
Заняття	За розкладом. Розклад занять за посиланням http://portal.ksada.org:8090/
Адреса	Hudpromloft, корпус 3, ХДАДМ вул. Мистецтв 15
Контакти	380639996349

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є чат у месенджері Телеграм. Умови спілкування:

У повідомленні обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено КомпОсвітАВМ);

У повідомленні обов'язково має бути зазначена ПІБ студента, курс, № групи — анонімні листи розглядатися не будуть;

Файли підписувати таким чином: прізвище_завдання.

Розширення: текст — doc, docx, ілюстрації — jpg, pdf. Окрім друкованих документів для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна не має обов'язкових передумов для вивчення.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Голубєєва О. ; «Основи композиції»:Учеб. посібник.- 2-е видання.- М.:«Іскусство», 2004.-120 с.
2. Іванов С. ;«Основи композиції»: Учеб. посібник. - 1-е видання. - М.: «Світ», 2013. - 232 с.
3. Іоханнес Іттен ;«Мистецтво форми»: Учеб. посібник. - 3-е видання. «Д. Аронов» 2018. - 136 с.
4. Іоханнес Іттен; «Мистецтво кольору»:Учеб. посібник.- 2-е видання.«Д. Аронов» 2017.- 96 с.
5. John Berger's; «Ways of Seeing»:Учеб. посібник.- 2-е видання.«Penguin» 2008.-166с.
6. Albrecht Rissler; «Photographic Composition: Principles of Image Design»:Учеб. посібник.- 1-е видання.«Rocky Nook» 2014.-192с.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові навчальні матеріали, можна запропонувати переглянути за посиланням
<http://photography.nationalgeographic.com/photography>
http://www.bbc.com/news/in_pictures/
<https://www.worldpressphoto.org/>
<http://www.magnumphotos.com>
<http://www.phasesmag.com/>
<http://www.weatherscapes.com/>

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

- A. Блокнот для конспекту, ручка;
- B. Комп'ютерна техніка (ноутбук,планшет) з можливістю виходу до мережі Інтернет;
- C. Цифровий фотоапарат (або в першому періоді — смартфон з камерою);
- D. Програми, необхідні для виконання завдань: Adobe Photoshop, Adobe Premier;

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою дисципліни «Композиція та освітлення в АВМ» є підготовка до самостійного опанування навичок фотозйомки при натурному та штучному освітленні та основних прийомів композиційної виразності зображення. Основна спрямованість дисципліни визначається необхідністю теоретичного осмислення та практичного опанування таких навичок для цілей фото-відео виробництва.

Завдання дисциплін в тому, що б одержувач освіти міг сформуванати основні навички роботи зі штучним і природним світлом, а також сформуванати розуміння і знання схем освітлення для знімання різних сюжетів і жанрів. Так само завданням є отримання розуміння та знання засобів виразності в площинній композиції які надалі можна застосувати у створенні завдань та проєктів у наступних завдань з інших предметів.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК02. Здатність створювати та реалізувати власні художні концепції у творчо-виробничій діяльності.

ФК04. Усвідомлення художньо-естетичної природи аудіовізуального мистецтва.
ФК07. Здатність інтерпретувати художній образ аудіовізуальними засобами.
ФК 14. Здатність відстежувати перспективні зміни в сфері аудіовізуального мистецтва, використовуючи оригінальні іншомовні джерела.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК06. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
ЗК09. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
ЗК010. Здатність бути критичним та самокритичним.
ЗК011. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
ЗК015. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

Програмні результати навчання

ПРН 5. Генерувати нові ідеї для втілення їх в аудіовізуальному творі.
ПРН 6. Створювати драматургічну концепцію та сценарій аудіовізуальних творів різних видів, жанрів, стилів.
ПРН 11. Знати, розуміти і використовувати у професійній діяльності концептуально-видові та стилістичні стандарти телевізійного ефіру, вимоги до особливості роботи у прямому ефірі, підготовки телевізійних програм різних жанрів.
ПРН 17. Збирати, оцінювати, аналізувати та обробляти інформацію з використанням сучасних інформаційних технологій та спеціалізованого програмного забезпечення.

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається професійним аналізом актуальних проблем наукових досліджень в сфері композиції, освітлення та схем освітлення у сучасному напрямі аудіовізуального мистецтва.

Дисципліна вивчається протягом 4 -го семестру 2-го курсу (60 год. практичні заняття) та 60 годин — самостійні. Всього курс має 2 модулі та 8 теми. 4 ECTS

3 семестр

Модуль 1. Робота зі світлом (4 завдання)

Тема 1. Вступ . Світло та його фізичні властивості. Поведінка світла в різному середовищі та його поширення. Світло та її властивості при врахуванні матеріалів. **Завдання:** Зйомка в міському середовищі (архітектурна зйомка, жанрова зйомка) в умовах яскравого сонячного світла, безхмарна погода а так само в умовах заходу сонця («золоті» години). Вплив жорсткого освітлення на об'єкт зйомки та вплив світлової температури на зображення.

Тема 2. Природний освітлення. Характеристики та світлова температура, а також світло в сонячну погоду та інші види природного освітлення. Застосування додаткових засобів, таких як світловідбивачі під час зйомки з природним освітленням. **Завдання:** Зйомка в міському середовищі (архітектурна зйомка) в умовах хмарної погоди, розсіяного освітлення а також зйомка в умовах сутінків після заходу сонця.

Тема 3. Штучне освітлення. Постійне освітлення, а також імпульсне освітлення для студій та кіностудій. Ефекти які можна створити зі штучним освітленням та основні схеми освітлення. **Завдання:** Зйомка портрета з розсіяним освітленням в студії, створення портрета з використанням освітлення з вузьким кутом світла. Використання одного джерела освітлення.

Тема 4. Види та схеми штучного освітлення під час роботи в павільйоні або у фотостудії. Варіанти освітлення за напрямком, модифікатори освітлення: софтбокс, шторки, китайські кулі, кольорові фільтри, габо. **Завдання:** Зйомка портрета з використанням декількох джерела освітлення. Застосування модифікаторів світла для досягнення додаткових ефектів

Модуль 2. Композиція кадру (4 завдання)

Тема 5. Композиція кадру (загальне поняття). Загальна площа кадру. Формати фотокадру. Кадрування. Геометричний центр кадру. Горизонт у кадрі. **Завдання:** Зйомка в міському середовищі з використанням різних форматів кадру (настройка камери): 16x9; 1x1; 3x4; 2x3;

Тема 6. Зони різкості. Глибина зображуваного простору на двувимірній площині екрану. Рівновага та нерівновага у кадрі. Симетрія та асиметрія в кадрі. Контраст . Ракурс. Точка зору (звичайна , висока , низька). **Завдання:** Використання глибини різкості в кадрі для виділення головного об'єкта зйомки. Зйомка в міському середовищі.

Тема 7. Лінійна композиція (головна лінія сходу , всі лінії сходу, перспектива). Тональна (повітряна) перспектива. Оптична перспектива. Кольорова перспектива. Передній план як підсилення перспективних побудовань. **Завдання:** Зйомка в архітектури в міському середовищі з використанням декількох засобів виразності: Контраст, Ракурс, Точка сьемки.

Тема 8. Світлотональний акцент і єдність світлотонального рішення. Використання об'єктів з різним кутом поля зору (об'єктиви риб'ячий глаз *fish-eye* (надширококутні) , ширококутні , “нормальні” та телеоб'єктиви) для побудови композиції. **Завдання:** Зйомка портрета з використанням оптики а так само з ширококутного оптикою. Порівняти результати

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом практичних занять. Самостійна робота здобувача спрямована на закріплення практичних тем. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, підготовка усних доповідей за темами дисципліни .

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Для отримання заліку достатньо пройти рубіжні етапи контролю у формі поточних перевірок процесу практичної роботи.

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)		Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	A+	98–100	Задовільно	64–74	D
			A	95–97		60–63	E
			A-	90–94	Незадовільно	35–59	FX
Добре	82–89	B		Незадовільно (повторне проходження)	0–34	F	
	75–81	C					

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

- Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як здобувачам, так і викладачу.
- За необхідності здобувач має спитати дозволу вийти з аудиторії (окрім заліку).
- Вітається власна думка з теми заняття, аргументоване відстоювання позиції.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTI

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтвержені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо здобувач пропустив певну тему, він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті і відповісти на ключові питання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Здобувачі зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні екзаменів тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено списування, здобувач втрачає право отримати бали за тему. Якщо це відбулось в процесі заліку — здобувач отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання:

<https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Весняний семестр

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль
Модуль 1. Робота зі світлом					
	1	практич	Світло та його фізичні властивості. Поведінка світла в різному середовищі та його поширення. Світло та її властивості при врахуванні матеріалів.	4	Не передбачений
	2	практич	Природний освітлення. Характеристики та світлова температура, а також світло в сонячну погоду та інші види природного освітлення. Застосування додаткових засобів, таких як світловідбивачі під час зйомки з природним освітленням	8	Не передбачений
	3	практич	Штучне освітлення. Постійне освітлення, а також імпульсне освітлення для студій та кіностудій. Ефекти які можна створити зі штучним освітленням та основні схеми освітлення	8	Не передбачений
	4	практич	Види та схеми штучного освітлення під час роботи в павільйоні або у фотостудії. Варіанти освітлення за напрямком, модифікатори освітлення: софтбокс, шторки, китайські кулі,	8	Не передбачений

			кольорові фільтри, габо			
Модуль 2. Композиція кадру						
	5	практич	Композиція кадру (загальне поняття). Загальна площа кадру. Формати фотокадру. Кадрування. Геометричний центр кадру. Горизонт у кадрі.	8	Не передбачений	
	6	практич	Зони різкості. Глибина зображуваного простору на двувимірній площині екрану. Рівновага та нерівновага у кадрі. Симетрія та асиметрія в кадрі. Контраст . Ракурс. Точка зору (звичайна , висока , низька).	8	Не передбачений	
	7	практич	Лінійна композиція (головна лінія сходу , всі лінії сходу, перспектива). Тональна (повітряна) перспектива. Оптична перспектива. Кольорова перспектива. Передній план як підсилення перспективних побудовань.	8	Не передбачений	
	8	практич	Світлотональний акцент і єдність світлотонального рішення. Використання об'єктивів з різним кутом поля зору (об'єктиви риб'ячий глаз <i>fish-eye</i> (надширококутні) , ширококутні , “нормальні” та телеоб'єктиви) для побудови композиції.	8	Не передбачений	
		Тема		Форма звітності	Бали	Тема
		1		Поточний контроль	0–20	1
		2		Поточний контроль	0–20	2
		3		Поточний контроль	0–20	3
		4		Поточний контроль	0–40	4
				Всього балів	100	

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали	Критерії оцінювання
-------------	----------------------------

A+	20	40	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Розширив роботу до рівня тез до конференції.
A	17–19	37–39	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	16	36	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок
B	12–15	32–35	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	8–11	22–31	Здобувач в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматуванням
D	4–7	10–21	Здобувач не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматуванням
E	1–3	1–9	Здобувач в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за

- Активність здобувача під час практичних занять (до 4);
- Перевернення завдатель в кількості та якості робіт (до 4);
- Участь у житті групи чи курсу (до 2);

Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

- Голубєєва О. ; «Основи композиції»:Учеб. посібник.- 2-е видання.- М.:«Іскусство», 2004.-120 с.
- Іванов С.;«Основи композиції»: Учеб. посібник. - 1-е видання. - М.: «Світ», 2013. - 232 с.
- Іоханнес Іттен ;«Мистецтво форми»: Учеб. посібник. - 3-е видання. «Д. Аронов» 2018. - 136 с.
- Іоханнес Іттен; «Мистецтво кольору»:Учеб. посібник 2-е видання.«Д. Аронов» 2017.96 с.
- John Berger's; «Ways of Seeing»:Учеб. посібник.- 2-е видання.«Penguin» 2008.-166с.
- Albrecht Rissler; «Photographic Composition: Principles of Image Design»:Учеб. посібник.- 1-е видання.«Rocky Nook» 2014.-192с.

Допоміжна

- **Криволапов М. О.** Про мистецтво та художню критику України ХХ століття: Вибрані статті різних років. Кн. І: Формування та розвиток національної мистецької школи і мистецтвознавчої науки в Україні ХХ століття / ІПСМ АМУ. К.: Видавничий дім А+С, 2006. , 268 с.: іл.

- **Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ століття** / ПСМ АМУ; Ред.-упоряд. О. О. Авраменко; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), О. О. Авраменко, В. Я. Даниленко та ін.: У 2 кн. — К.: Інтертехнологія, 2006. Кн. 1. 544 с.: іл.
- **Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ століття** / ПСМ АМУ; Ред.-упоряд. О. О. Авраменко; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), О. О. Авраменко, В. Я. Даниленко та ін.: У 2 кн. — К.: Інтертехнологія, 2006. Кн. 2. 656 с.: іл.
- **Нариси з історії українського дизайну ХХ століття: Збірник статей** / ПСМ НАМ України; За заг. ред. акад. М. І. Яковлева; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), А. О. Пучков, О. В. Сіткарьова та ін. — К. : Фенікс, 2012., 256 с. : іл.
- **Сидоренко В. Д.** Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століть / ПСМ АМУ. К.: ВХ[студіо], 2008. ,188 с.: іл.